

Foto: Emmo van Dam

Iedere week vraagt MAX Magazine een persoonlijkheid naar zijn of haar moment van de week. Deze keer is het de beurt aan topdiplomaat Koos van Dam (1945), voormalig ambassadeur op vijf posten: Irak, Egypte, Turkije, Duitsland en Indonesië. Daarvoor werkte hij al als diplomaat in Libanon en Libië. Van Dam publiceerde in 1979 'The Struggle for Power in Syria', een standaardwerk over Syrië waarin te lezen valt hoe de Syrische president Hafez al-Assad en later zijn zoon Bashar er in slaagde om een halve eeuw aan de macht te blijven. Vorig jaar verscheen de vierde en geactualiseerde editie.

EEN MILITAIRE AANVAL OP SYRIË LOST NIETS OP

Het is alsof Amerika ineens veel haast heeft om militair in te grijpen naar aanleiding van de vermeende gifgasaanval in Syrië. De Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken John Kerry heeft gezegd zeker te weten dat het Syrische regime chemische wapens heeft gebruikt. Maar waarom kan hij de bewijzen dan niet meteen geven? Ik ben sceptisch, omdat we in het verleden al vaker grote vergissingen met Amerika hebben meegeemaakt. In Irak bijvoorbeeld. Colin Powell was er zeker van dat Irak over massavernietigingswapens beschikte. Die bleken er later niet te zijn. Amerika handelt nogal eens op basis van strategische belangen als het om chemische wapens gaat. Een voorbeeld is de oorlog tussen Iran en Irak. Irak gebruikte destijds chemische wapens tegen Iran. Amerika trok toen geen 'rode' lijn, want had er strategisch belang bij dat Iran niet zou winnen. Irak was toen nog hun bondgenoot. Zo denk ik dat er ook een vermeend strategisch belang is om Syrië aan te vallen. Obama heeft

een grens gesteld bij het gebruik van chemische wapens en daar consequenties aan verbonden. Nu móet hij iets doen. Dat ligt moeilijk, want de meerderheid van de Amerikanen is helemaal niet voor militair ingrijpen. Daar hebben ze in het verleden al genoeg problemen van ondervonden in Afghanistan, Irak en Libië. Het voornaamste punt lijkt mij dat Amerika de uitslag van het VN-onderzoek afwacht. Er is niet voor niets zoveel moeite gedaan om de VN zover te krijgen dat te kunnen doen.

RESULTAATGERICHT DENKEN

Ik vind het principieel juist dat het gebruik van chemische wapens wordt aangepakt, al moet je dat dan in andere gevallen ook doen. Maar wat voor zin heeft een militaire aanval? Wat draagt dat bij aan een oplossing? Veel landen denken niet resultaatgericht. Ze hebben alleen gereageerd op de burgeroorlog in Syrië door sancties in te stellen, ambassades te sluiten, het Syrisch regime niet legitiem te verklaren. Maar deze zaken zijn niet gericht op een

oplossing. De landen laten er alleen mee zien dat ze het geweld niet pikken. Ik denk niet dat een militaire aanval, los van of die gerechtvaardigd is, iets oplost. De oorlog in Syrië zelf zal gewoon doorgaan als Assad de aanval overleeft. Het Syrische regime zal de klappen opvangen en de haat tegen de oppositie wordt nog groter. De situatie zal eerder verslechteren dan verbeteren. Voor het regime van Assad telt alleen dat het aan de macht blijft.

BROER VAN ASSAD?

Ik heb zo mijn twijfels of Assad verantwoordelijk is voor de chemische aanval. Het lijkt mij niet logisch. Militair gezien heeft hij dat niet nodig. De oppositie heeft er wel belang bij om een interventie uit te lokken. Dat zou hun positie kunnen versterken. Er wordt ook wel gezegd dat de broer van Assad, die een belangrijke militaire positie heeft, de wapens zou hebben gebruikt. Maar dat is slechts theorie. Ik moet eerst de bewijzen zien en geloof er pas in als die zijn geleverd. ■